

صدور گواهی های پزشکی و ملاحظات قانونی

دکتر وحید یوسفی نژاد

متخصص پزشکی قانونی و مسمومیت ها

گواهینامه پزشکی سند معتبری است که در
مورد سلامت یا بیماری فرد صادر میشود و
دارای مشخصات زیر است

مشخصات معاینه کننده شامل:

نام، نام خانوادگی، شماره نظام، نوع تخصص، تاریخ و (ساعت
معاینه)، امضاء و مهر نظام پزشکی (مهر و شماره اداری)، آدرس محل
کار

مشخصات معاینه شونده شامل :

نام، نام خانوادگی، مشخصات فردی که توسط مدرک معتبر تایید
میشود، آدرس

در صورت امکان بهتر است گواهی فاقد لغات و
اصطلاحات نامفهوم باشد به طوری که به سادگی
جهت مرجع ذیربط قابل درک باشد

انواع گواهینامه ها

گواهینامه به درخواست شخص
گواهینامه به درخواست مراجع

گواهی هایی که توسط پزشک صادر می شود
(گواهی تولد، فوت، استعلاجی، گواهی سلامت)

گواهی هایی پزشکی قانونی

چگونگی تنظیم گواهی

1. نام و نام خانوادگی پزشک، شماره نظام پزشکی، نوع تخصص، تاریخ (و ساعت) معاینه، امضاء و مهر نظام پزشکی (مهر و شماره اداری)، آدرس محل کار
2. گواهی برای مخاطب مفهوم، صریح، کامل، خوانا و مستند به یافته های پزشکی و منطبق بر واقعیت باشد.
3. احراز هویت با مدرک معتبر شناسایی یا صدور گواهی عکسدار
4. علامت های سوپزکتیو (+/-)

5. در گواهی معذوریت تاریخ شروع و خاتمه استراحت پزشکی و در صورت درخواست با رضایت بیمار نوع بیماری ذکر می شود. در گواهی که به پزشک یا نهاد پزشکی ارائه می شود، نوع بیماری به لاتین و با اصطلاحات تخصصی ذکر می شود.

6. گواهی به صاحب آن تحویل داده شود (یا به مرجع قضایی، انتظامی، دولتی، رسمی مربوطه)

قوانین مربوط به صدور گواهینامه

ماده ۵۳۸: هر کس شخصاً یا توسط دیگری برای معافیت خود و یا شخص دیگری از خدمت دولت یا نظام وظیفه یا برای تقدیم به دادگاه گواهی پزشکی به اسم طبیب جعل کند به حبس از شش ماه تا یکسال محکوم خواهد شد.

ماده ۵۳۹: هرگاه طبیب تصدیق نامه برخلاف واقع درباره شخصی برای معافیت از خدمت در ادارات رسمی یا نظام وظیفه یا برای تقدیم به مراجع قضایی بدهد به حبس از شش ماه تا دو سال محکوم خواهد شد.

ماده ۵۴۰: برای سایر تصدیق نامه های خلاف واقع که موجب ضرر شخص ثالثی باشد و یا آنکه خسارتی بر خزانه دولت وارد آورد مرتکب علاوه بر جبران خسارت وارده به شلاق تا ۷۴ ضربه محکوم خواهد شد.

قوانین و مقررات پزشکی

انواع رضایت :

1- رضایت ضمنی (تلویحی)

2- رضایت صریح

رضایت شفاهی   رضایت کتبی

رضایت دهنده می بایست بالغ و عاقل باشد و در صورتیکه رشید نبوده و از نظر عقلانی بالغ نباشد رضایت از ولی او اخذ میشود.
در موارد اورژانس تا حد نجات جان بیمار نیاز به اخذ رضایت نمیباشد.

ماده ۵۹ قانون مجازات اسلامی :

اعمال زیر جرم نیست :

بند دوم: هر نوع عمل جراحی یا طبی مشروع که با رضایت
شخص یا اولیاء یا سرپرست_____ان یا نمایندگان قانونی
آنها و رعایت موازین فنی و علمی و نظامات دولتی انجام شود
(در موارد فوری اخذ رضایت ضروری نخواهد بود) .

قوانین و مقررات پزشکی

مسئولیت جزایی پزشکی با وجود رضایت بیمار کاملاً از بین نمی رود به عبارت دیگر رضایت بیمار شرط لازم اما نه کافی برای تبرئه پزشک است .

ماده 319 قانون مجازات اسلامی :

هر گاه طبیبی گرچه حاذق و متخصص باشد در معالجه هایی که شخصاً انجام می دهد یا دستور آن را صادر می کند هر چند با اذن مریض یا ولی او باشد باعث تلف جان یا نقص عضو یا خسارت مالی شود ضامن است.

قوانین و مقررات پزشکی

ماده 60 قانون مجازات اسلامی :

چنانچه طبیب قبل از شروع درمان یا اعمال جراحی از مریض یا ولی او برائت حاصل نموده باشد ضامن خسارت جانی مالی یا نقص عضو نیست و در موارد فوری که اجازه گرفتن ممکن نیست طبیب ضامن نمی باشد .

برائت یکی از مصداق های شرط عدم مسئولیت (مدنی) است و تا زمانی نافذ خواهد بود که پزشک در انجام اعمال خود مرتکب قصور نشده باشد (رعایت موازین فنی و علمی و نظامات دولتی) عمل جراحی یا طبی مشروع باشد و رضایت بیمار نیز اخذ شده باشد.

بهترین شیوه جمع مواد قانونی مربوط به رضایت و برائت این است که بگوئیم در صورت رعایت موازین علمی و فنی و نظامات دولتی ، در صورت اخذ رضایت از بیمار اعمال پزشکی جرم محسوب نمی شود ؛ فلذا مسئولیت کیفی پزشکی منتفی خواهد بود و در صورت اخذ برائت قبل از عمل ، مسئولیت مدنی وی نیز ساقط خواهد شد.

با توجه به انگیزه های شکایت علیه پزشکان راهکارهای ذیل جهت کاهش اقامه دعوی پیشنهاد میشود:

- 1- بهبود روابط بین پزشک و بیمار
- 2- آگاه نمودن بیمار و اطرافیان از عوارض احتمالی قبل از هر گونه اقدام درمانی
- 3- احترام به شأن و شخصیت بیماران
- 4- آشنایی با دانش روز و مطالعه مستمر و استفاده از تجارب سایر همکاران
- 5- در نظر گرفتن وضعیت اقتصادی بیماران
- 6- استفاده از سکوت و تواضع در مواقع بحران روحی بیمار و اطرافیان و دفاع در زمان مناسب
- 7- عدم دخالت در سایر رشته های غیر مرتبط با تخصص و انجام مشاورات لازم پزشکی و انجام مراقبتهای لازم
- 8- انتخاب صحیح بیمار
- 9- گرفتن شرح حال دقیق و تکمیل پرونده بالینی
- 10- تغییر و تحول در ساختار آموزش پزشکی و آگاه کردن دانشجویان با قوانین و مقررات پزشکی

قوانین و مقررات پزشکی

در مواردی همچون بستن لوله های رحمی و سقط جنین علاوه بر رضایت بیمار رضایت همسر وی نیز لازم میباشد.

در موارد زیر نیازی به اخذ رضایت وجود ندارد:

- معاینه کسبه و تهیه کنندگان مواد غذایی

- داوطلبان ازدواج

- معاینه مسافرانی که از خارج وارد کشور میشوند.

- معاینه و معالجه بیماران اورژانس تا حد نجات جان آنها

- معاینات پزشکی قانونی

- معاینات بهداشتی افرادی که در محیطهای دسته جمعی زندگی

میکند. (اردوگاهها-بازداشتگاهها-سربازخانه هاو...)

The six elements of informed consent

- Diagnosis
  - Treatment
  - The risks-complication-or side effects
  - The probability of success
  - Reasonable available alternative
  - Possible consequences if advice is not followed
-